

Sötét pattanóbogár - *Agriotes obscurus* L.

A 7-10 mm-es bogár, nevéhez illően, veszély esetén pattanva menekül. Hasonlóan a többi pattanóbogárhoz, hosszúkás testű, de kissé zömöknek tűnik, mivel széles nyakpajzsának alsó szegélye párhuzamosan fut szárnyfedői tövének ívével. Feje boltíves és pontozott, nyakpajzsa szintén pontozott, oldalszéle a hasoldalra hajtott, szárnyfedői kúposan végződnek. Az egyes pattanóbogár fajok elkülönítése nagy szakértelmet, valamint binokuláris mikroszkópot, de legalábbis jó kézinagyítót igényel. Tápnövénye: kukorica, gabonafélék, napraforgó, cukorrépa, burgonya, pázsitfűvek, valamint számos más növény, pl. paradicsom.

A bogár, amit a csapda fog

Kárképe: a kárt a lárva - a *drótféreg* – okozza: a talajban a csírázó magvakat és a növények gyökereit eszi. A tünetek a megtámadott növényfajtól és a talajtípustól függően változatosak: pl. a hiányos kelés (kukorica), az átfürt szikleveles, csírázó mag, a megrágott gyökér, a növény föld feletti részeinek sárgulása. A sötét pattanót az ország középső és keleti részein folytatott rendszeres feromoncsapdázások során csak elvétve, néhány példányban sikerült befogni, annak ellenére, hogy más európai kísérleti helyeken a feromon igen hatásosnak bizonyult[1]. Emiatt valószínűnek tartjuk, hogy e faj jelentősége hazánkban eltölpül a réti (*A. sputator*), mezei (*A. ustulatus*), vetési (*A. lineatus*) és sziki pattanóbogár (*A. rufipalpis*) mellett. (Ezek mindegyikére **kapható** kártevő-specifikus csapda!) A feromoncsapdát zöldség- és szántóföldi kultúrákban a **talaj szintjére** helyezzük ki.

A csapdázás megkezdésének szokásos időpontja **március vége**.

A CSALOMON® csapda **szelektivitása:** a sötét pattanóbogáron kívül csekély számban foghat sziki pattanóbogarat (ill. a nyugati mediterráneumban *A. sordidus* pattanóbogarat). Más rovarfaj csak véletlenszerűen kerül a csapdába.

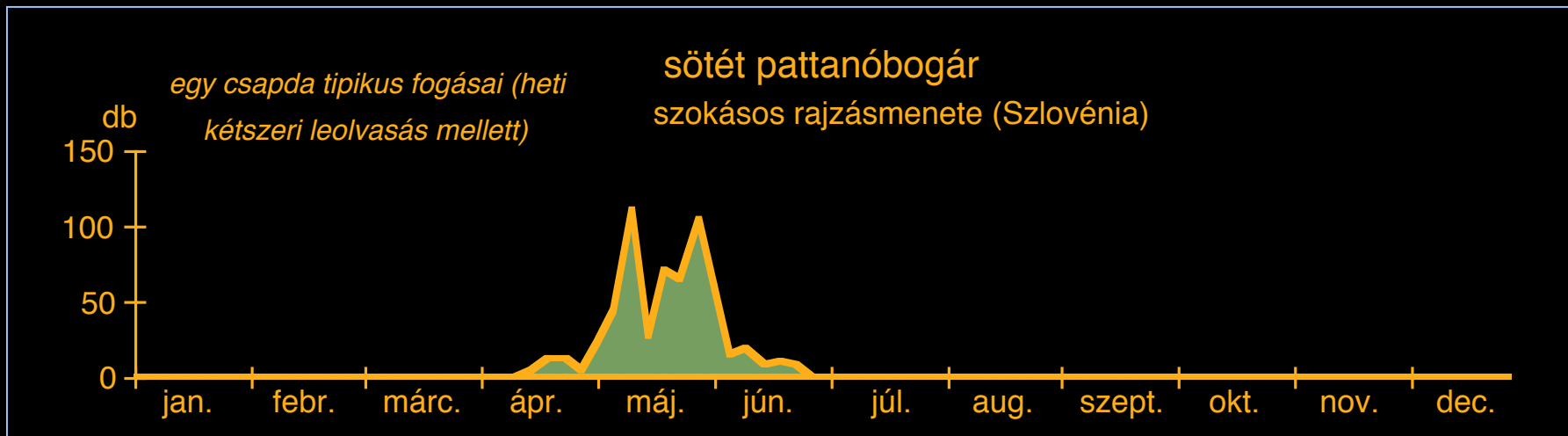
A CSALOMON® csapda **vonzóképessége:** környezeti viszonyoktól függően 4-6 hét után lassan csökkenhet. Ezután a csalétket a biztonságos rajzáskövetés érdekében cserélje frissre!

A drótféreg elleni védekezés az előrejelzésen kell, hogy alapuljon. A feromoncsapdák alkalmazása sokkal egyszerűbb és kevésbé munkaigényes, mint az eddig szokásosan alkalmazott módszereké;

A lárva és kártétele, amit meg kell előzünk

érzékenyen jelzik a kártevő megjelenését, így a fertőzés góccok könnyen behatárolhatók, majd felszámolhatók. A sötét pattanóbogár esetében a pontos mérések eredményei még nem elérhetőek, de a mezei pattanó (*A. ustulatus*) esetén az olaszországi tapasztalatok szerint: ha csapdáink csupán néhány bogarat fognak (fogás átlaga nem haladja meg évente a 200-250 példányt csapdánként), az adott területen a drótféreg kártétel nem valószínű [2]. Ennél magasabb fogások esetén drótféreg mintavételezések elvégzése szükséges, eszerint lehet a megfelelő védekezésről dönteni. A védekezés lehet részben a vetésváltás (pl. sűrű vetésű és így kevésbé érzékeny öszibúzával) vagy alternatív agrotechnikai módszerek (pl: ekével, tárcsával történő gyérités), de súlyosabb fertőzés esetén csak a talajfertőtlenítés segít [3, 4].

[1] Tóth M., Furlan, L. Conference of IOBC/WPRS – WG Entomopathogens and Entomoparasitic Nematodes (Innsbruck, Austria, 11-13 October 2004); [2] Furlan, L. és mtsi, *ATTI Giorn.Fitopat.* 1:133-140, 1996; [3] Jermy T, Balázs K. (szerk.) *A növényvédelmi állattan kézikönyve.* Akadémiai Kiadó, Budapest, 1990; [4] *Növényvédő szerek, termésnövelő anyagok. Évente megjelenő kiadvány, beszerezhető: megyei Növényvédő (NTSZ) Állomások; www.ontsz.hu/engedelyezes/nyitolap.html; WIN-PESZTI (www.relemi.hu)*

A **Csalomon N** az MTA ATK Növényvédelmi Intézet bejegyzett védjegye.

Megrendelés / felvilágosítás: MTA ATK Növényvédelmi Intézet, Budapest, Pf. 102., 1525; tel.: (1)-391-8637, 06-30-9824999; fax: (1)-3918655; e-mail: <csalomon@julia-nki.hu> vagy <h2371tot@ella.hu>; internet: <www.julia-nki.hu/csalomon>

Így néz ki, ha a CSALOMON[®]
Yf csapda megfogta!

A sötét pattanóbogár feromonjával
csalétkezett csapdák által fogott
pattanóbogár fajok (1998-2004)

(Tóth & Furlan, 2005, IOBC/wprs Bull., 28:133-142; Furlan
& Tóth, 2007, IOBC/wprs Bull., 30:19-25 nyomán)

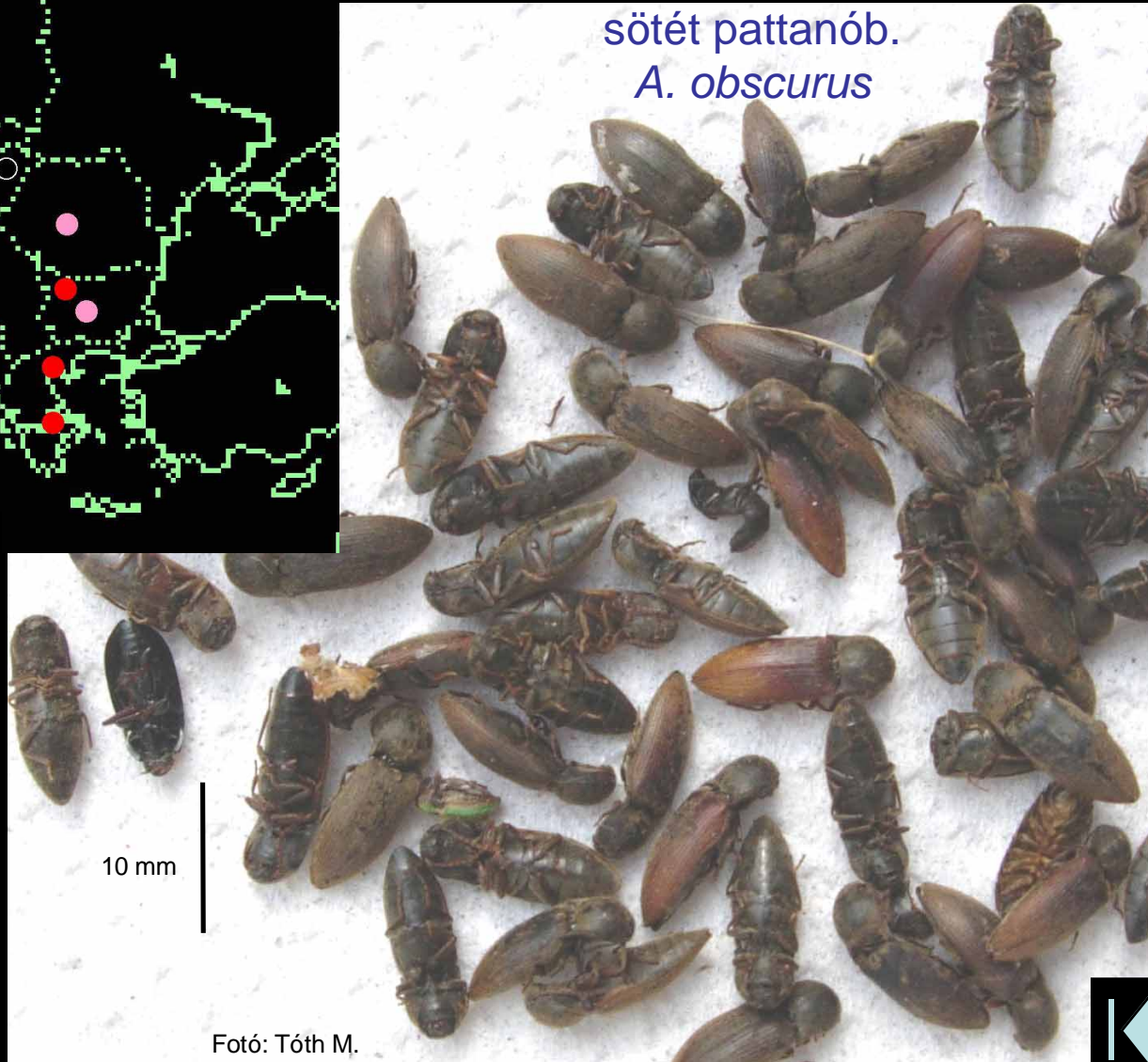
● *A. obscurus*

● *A. sordidus*

● *A. rufipalpis*

○ fogás nélkül

©MTA NKI 2010

Fotó: Tóth M.